

Bijlage bij Kamerbrief Voortgangsrapportage GROS

(finaal concept dd. 27 september 2012)

Puntsgewijs overzicht van een aantal grensoverschrijdende en bilaterale aangelegenheden die (ook) relevant zijn voor GROS en waarbinnen zich het afgelopen jaar concrete ontwikkelingen hebben voorgedaan:

a. **Informatievoorziening voor grensarbeiders:**

In maart 2012 is in Gent door de secretaris-generaal van de Benelux het internetportaal <http://startpuntgrensarbeid.benelux.int> gelanceerd. In 2010 was al eenzelfde internetportaal gelanceerd voor Nederland en Noordrijn-Westfalen. Het nieuwe webportaal biedt informatie voor grensarbeiders in de grensstreek Nederland-België. Dit portaal zal onder de paraplu van het secretariaat generaal van de Benelux worden samengevoegd met het eerder ontwikkelde portaal voor grensarbeiders in Nederland en Noordrijn-Westfalen. De ambitie is om te komen tot een digitaal informatieknooppunt voor grensarbeiders in de Benelux en Noordrijn-Westfalen, dat de mogelijkheid heeft om op termijn uit te breiden met ander grensstreken. Het onderhoud en beheer van de portalen zal een structureel karakter krijgen door het opzetten van een onderhoud- en beheersinfrastructuur die inhoudelijk gevoed wordt door experts uit de verschillende grensregio's met een coördinator als intermediair bij het Benelux Secretariaat, dat verantwoordelijk is voor de hosting en het (technische) onderhoud en beheer. Hiertoe is al een aanvang genomen met netwerkaanpak voor het onderhoud en beheer van het portaal Nederland – Noordrijn-Westfalen. Deze aanpak kan model staan voor de op te zetten structuur. Daarnaast is het noodzakelijk dat een bestuurlijke- en financiële structuur opgezet wordt. Duurzame financiering is een voorwaarde voor een betrouwbaar digitaal informatieknooppunt. Het digitale knooppunt en de beheersinfrastructuur zullen mede gefinancierd moeten worden door de participerende landen.

- b. In maart 2012 heeft een aantal lokale en regionale overheden en instanties uit de regio Aken, de Duitstalige Gemeenschap van België en de provincie Limburg zijn handtekening gezet onder de oprichtingsovereenkomst van het Grensinformatiepunt Aken-Eurode. Zes maanden later, op 7 september 2012, vond de officiële opening plaats. Doel van het informatiepunt is grensoverschrijdende mobiliteit te bevorderen door het geven van advies aan bedrijven, werknemers, werkzoekenden en studenten over kwesties als sociale zekerheid, belasting e.d..
- c. Het advies van de stuurgroep onder leiding van burgemeester Bruls, thans van Nijmegen, zal later in 2012 afgerond worden. Voorbereidende werkzaamheden daarvoor zijn gestart zowel in Nederland als in Noordrijn-Westfalen.
- d. Op 22 mei 2012 heeft de gemeente Oldambt een convenant gesloten met het Landkreis Leer, betrekking hebbende op meer samenwerking op het terrein van arbeidsmarkt-integratie en sociale voorzieningen. Dit heeft tevens een relatie met demografische krimp-samenwerking (zie punt i hieronder).
- e. Voor de grensregio Nedersaksen – Noord-Nederland is een grensoverschrijdende vacaturezoekmachine ontwikkeld (www.edr-jobroboter.de) die werkzoekenden toegang biedt tot (vertaalde) vacatures in het grensgebied. In het najaar van 2012 wordt deze vacaturesite operationeel.

- f. **Ruimtelijke Ordening:** Er is op ambtelijk niveau een akkoord bereikt met Vlaanderen over een verdragswijziging waardoor de reserveringsstrook voor het Cabergkanaal komt te vervallen; dit geeft een impuls aan de regionale samenwerking Maastricht-Lanaken. Naar verwachting zal op korte termijn het verdrag ondertekend kunnen worden en vervolgens kan, na advisering door de Raad van State, de parlementaire goedkeuringsprocedure starten.

g. **Fiscaliteit:**

Op 12 april 2012 hebben staatssecretaris Weekers van Financiën en zijn Duitse collega, de staatssecretaris van Buitenlandse Zaken Emily Haber een nieuw Nederlands – Duits belastingverdrag ondertekend. Het nieuwe verdrag voorkomt niet alleen dubbele belasting (en het ontgaan van belasting), maar zorgt er tevens voor dat grensarbeiders in een betere positie komen te verkeren. In het verdrag wordt vorm gegeven aan de nieuwe compensatieregeling voor in Nederland woonachtige grensarbeiders die in Duitsland werkzaam zijn. Deze regeling betekent in de praktijk dat rekening kan worden gehouden met Nederlandse fiscale aftrekposten, zodat de Nederlandse grensarbeider die in Duitsland werkt bijvoorbeeld

zijn hypotheekrente kan vergelden. De grensarbeidersregeling zorgt er daarmee voor dat het voor inwoners van Nederland eenvoudiger en aantrekkelijker kan worden om in Duitsland te gaan werken. Met de opname van de compensatieregeling in het nieuwe belastingverdrag met Duitsland wordt gestand gedaan aan eerdere toezeggingen dat in de relatie tot Duitsland een regeling voor grensarbeiders wordt nagestreefd, die vergelijkbaar is met de grensarbeidersregeling in het belastingverdrag met België van 5 juni 2001. In dit verband kan worden gewezen op brieven aan de Tweede Kamer van 15 december 1999¹ en 31 augustus 2009².

Het streven is dat het nieuwe belastingverdrag met Duitsland per 1 januari 2014 in werking treedt.

Onderwijs:

- h. Het Ministerie van OCW is in overleg met de Duitse deelstaten Nedersaksen en Noordrijn-Westfalen over samenwerking m.b.t. een website die voorlichting moet geven over onderwijssamenwerking en -uitwisseling, lerarenopleidingen en buurtalonderwijs. Het Ministerie van OCW heeft ook de contacten met het Ministerium für Arbeit, Integration und Soziales (MAIS) in Noordrijn-Westfalen geïntensiveerd m.b.t. diplomawaardering. Dat overleg heeft geleid tot een inventarisatie van knelpunten – vooral aan Duitse zijde – waaraan de komende maanden verder wordt gewerkt door het MAIS in samenwerking met de Noordrijn-Westfaalse Handelskammer.
- i. De staatssecretaris van OCW heeft zijn Noordrijn-Westfaalse collega uitgenodigd voor een bezoek aan Nederland i.h.k.v. discussie over studentenmobiliteit.
- j. **Demografie:** In dit verband met de demografische ontwikkelingen in een aantal grensprovincies hebben de gedeputeerden van Groningen, Limburg en Zeeland eind 2011 met de Minister van Binnenlandse Zaken afgesproken om te komen tot afzonderlijke convenanten waarin maatregelen worden aangegeven om de gevolgen van de bevolkingsdaling in (delen van) die provincies het hoofd te bieden. In de drie convenanten wordt o.m. ingezet op intensivering van grensoverschrijdende samenwerking. De doelstellingen voor GROS zijn daarin per provincie verschillend. Wel is voor elk van de drie provincies het streven opgenomen een '*Atlas van grensoverschrijdende kansen voor de aanpak van de gevolgen van demografische ontwikkeling*' op te stellen. Het is de bedoeling dat deze atlas voor grensregio's in kaart brengt welke grensoverschrijdende initiatieven al bestaan en welke initiatieven kansrijk zijn en zouden kunnen bijdragen aan de aanpak van de gevolgen van vergrijzing, ontgroening, migratie en een dalende beroepsbevolking. Het pilot-onderzoek in de regio Achterhoek-Borken laat bijvoorbeeld zien dat het voor de arbeidsmarkt aan beide zijden van de grens loont om in te zetten op het slechten van grensbarrières. Het convenant met Limburg is in mei 2012 ondertekend; de convenanten met Groningen en Zeeland volgen na de zomer.
- k. **Gezondheidszorg:** Samenwerking academische ziekenhuizen Maastricht en Aken: Op het gebied van meer dan 12 specialismen (traumatologie, vaatchirurgie, neurochirurgie e.a.) vindt tussen beide ziekenhuizen samenwerking plaats door uitwisseling van specialisten, verwijzing van patiënten en gezamenlijk onderzoek. Overkoepelend vindt strategisch-bestuurlijke afstemming plaats. In 2011 hebben beide ziekenhuizen besloten om vooralsnog af te zien van de oprichting van een gezamenlijk cardio-vasculair centrum op het grensoverschrijdende industrieterrein Avantis, maar de samenwerking op de bestaande locaties verder uit te bouwen. Hun toekomstvisie is samenwerking binnen een "European University Hospital".
- l. De Rijksuniversiteit Groningen, het Universitair Medisch Centrum Groningen en de Carl van Ossietzky Universiteit in Oldenburg zijn in 2012 een gezamenlijke opleiding geneeskunde begonnen. Deze 'European Medical School' is de eerste grensoverschrijdende geneeskunde-opleiding in Europa.
- m. De minister van VWS en de Vlaamse minister van Volksgezondheid hebben op 12 april 2012 te Den Haag de intentie uitgesproken te onderzoeken op welke wijze gegevens over onbevoegde zorgverleners beter uitgewisseld kunnen worden. Daarnaast hebben op 12 juli 2012 te Den Haag de minister van VWS en de Duitse minister van Volksgezondheid eenzelfde intentie uitgesproken. Het betreft gegevens over bijv. onbevoegde artsen die hun praktijk

¹ Kamerstukken II 1999/2000, 26 834, nr. 2, blz. 4.

² Kamerstukken II 2008/09, 3653, Aanhangsel.

voortzetten over de grens. Een dergelijke gegevensuitwisseling verkleint de kans dat burgers te maken krijgen met malafide medische praktijken.

Openbaar Vervoer:

- n. Light Rail Hasselt-Maastricht: In september 2011 heeft de Vlaamse Regering de plannen voor realisatie van de sneltramlijn tussen Hasselt en Maastricht herbevestigd met de keuze voor een elektrische tram en zijn de daarbij behorende financiële kaders vastgesteld. Op basis van dit besluit kan De Lijn in 2012 overeenkomsten met de betrokken Vlaamse gemeenten en de Nederlandse gemeenten en provincie afsluiten.
- o. Spoor:Maastricht – Luik: De Maastricht - Brussel Express is per 10 december 2011 beëindigd en is vervangen door de stoptrein Maastricht – Luik.
- p. Grensoverschrijdende IC-verbindingen: In het kader van de nieuwe concessie voor het hoofdrailnet (HRN_concessie 2015-2025) heeft de Minister van I&M een beleidsbeslissing genomen over de wijze van aansluiting van het Nederlandse hoofdrailnet. Voor bijv. Limburg zijn relevant goede, toekomstvaste verbindingen met Düsseldorf, Aken en Luik..
- q. Van december 2010 tot eind 2013 wordt de grensoverschrijdende treindienst Hengelo - Oldenzaal - Bad Bentheim verzorgd onder de naam Grensland Express door een samenwerking tussen Syntus en de Bentheimer Eisenbahn AG. Het betreft een gesubsidieerd experiment waarvan de kosten (van 6 miljoen Euro) worden gedragen door 12 financiers aan beide zijden van de grens. Eind 2012 zal worden beoordeeld of de dienst wordt voortgezet. Het streefgetal voor voortzetting is 600 grensoverschrijdende passagiers per dag. Dit aantal wordt vooralsnog niet gehaald.
- r. Betalingssystemen openbaar vervoer. Vooruitgang is geboekt voor reizigers die vanuit België, Luxemburg en Duitsland in Nederland van het OV gebruik willen maken. Voor deze reizigers kent www.ov-chipkaart.nl inmiddels de mogelijkheid om een persoonlijke kaart aan te vragen en te betalen met creditcard of Paypal. De kaarthouder kan dan ook, net als kaarthouders in Nederland, een online transactieoverzicht raadplegen. Ook is het mogelijk om de Klantenservice OV-chipkaart te bereiken via een nationaal nummer in deze landen. In de Euregio Maas-Rijn is een website gelanceerd (www.mobility-euregio.com) die als informatieplatform en reisplanner voor grensoverschrijdend openbaar vervoer fungeert. In 2012 start onder leiding van het Aachener Verkehrs Verbund een proefproject m.b.t. het grensoverschrijdend gebruik van Nederlandse en Duitse OV-chipkaarten.
- s. Met de officiële opening van de A74 bij Venlo, begin april 2012, is er voortaan een directe en snelle verbinding van en naar Duitsland. De A74, met 2,5 km lengte een van de kortste snelwegen van Nederland, levert reistijdwinst voor het wegtransport op en zorgt voor minder verkeersoverlast voor de inwoners van Venlo.
- t. Minister president McAllister van Nedersaksen heeft tijdens zijn werkbezoek aan Groningen in mei 2012 een bijdrage toegezegd t.b.v. de doortrekking en verbetering van de spoorlijn Roodeschool – Eemshaven vanwege de betekenis van dit project voor de ontsluiting van het Duitse waddeneiland Borkum.
- u. **Limburg-Exerimenteerregio:** Het traject Limburg-Experimenteerregio, ontstaan door een motie in de Tweede Kamer, heeft gelopen van februari 2009 tot en met december 2011. Het traject had tot doel om de grensoverschrijdende mobiliteit (grenspendel e.a.) en samenwerking in en om Limburg te bevorderen door te experimenteren met oplossingen voor landelijke grensproblematiek. In juni 2012 hebben Gedeputeerde Staten de eindrapportage vastgesteld en aangeboden aan Provinciale Staten en aan mij.

Veiligheidssamenwerking:

- v. Rampenbestrijding: Nederland en Noordrijn-Westfalen hebben een modelovereenkomst (Mustervereinbarung) voor de versterking van grensoverschrijdende samenwerking op het terrein van rampenbestrijding uitgewerkt. De inzet is de regionale partners te ondersteunen bij het inrichten en organiseren van hun samenwerking. Als eerste stap hebben de beide betrokken ministeries een projectaanvraag ingediend bij het Interreg-A programma voor een haalbaarheidsstudie die uitspraken moet doen over mogelijkheden van en draagvlak voor een uniforme regionale samenwerking. De studie richt zich vooral op de Euregio Rijn-Waal, maar betreft ook de betreffende euregio-verbanden en de projecten Emric+ in de Euregio Rijn-Maas om synergieën te realiseren.
- w. Minister Opstelten en zijn collega minister Schünemann van Nedersaksen, ondertekenden op 11 juni 2012 in Meppen (Nedersaksen) een overeenkomst op het gebied van wederzijdse hulp

en bijstand bij crisisbeheersing en rampenbestrijding in het grensgebied. De overeenkomst betreft de samenwerking tussen de Landkreisen Emsland en Leer met de veiligheidsregio's Groningen en Drenthe.

- x. De veiligheidsregio Limburg-Zuid stelt op verzoek van het Ministerie van V&J een informatie-protocol op over de wijze van grensoverschrijdende informatievoorziening en afstemming van rampenbestrijding, dat toegepast zal kunnen worden in het gehele grensgebied met Duitsland en België.
- y. Grensoverschrijdend politieteam: Op 30 maart 2012 is in Bad Nieuweschans een convenant ondertekend waarmee het tweede grensoverschrijdend politieteam (GPT) officieel in het leven is geroepen. De Koninklijke Marechaussee, de Duitse Landespolizei en Bundespolizei werken daar voortaan nauwer samen om mensenhandel, drugsmokkel en voertuigcriminaliteit te bestrijden. De Nederlandse marechaussees mogen in Duitsland optreden en Duitse politieagenten kunnen in Nederland worden ingezet. Het eerste GPT was in Bad Bentheim.
- z. Euregionale criminaliteitsbestrijding. In 2011 hebben parkethoofden en politiechefs binnen de Euregio Maas-Rijn een euregionaal besluitvormingsgremium opgericht om te komen tot gezamenlijke opsporingsonderzoeken en betere opsporing van grensoverschrijdende delicten.
- aa. Op 19 april 2012 sloten de Inspectie voor Leefomgeving en Transport (ILENT, van het Ministerie van I&M) en de Polizeidirektion Osnabrück een samenwerkingsconvenant bij Almelo/Bad Bentheim over een complementaire inzet van technische hulpmiddelen bij de controles van het grensverkeer (bijv. voor de detectie van gevaarlijke stoffen e.d.).

Energie:

- bb. De provincies Groningen, Friesland, Drenthe, Overijssel en Gelderland hebben samen met een groot aantal Duitse partijen uit Nedersaksen en Noordrijn-Westfalen i.h.k.v. het Interregproject: *Grünes Gas* het initiatief genomen voor het optimaliseren van de waardeketen van groen gas en het versnellen van de introductie van dit gas door grensoverschrijdende samenwerking, innovatie en kennisdeling tussen de 64 partners. Het project (met 23 subprojecten) start op 18 okt. 2012 en komt in 2014 met een strategische agenda.

Overig

- cc. Op 4 juni 2012 organiseerde het Secretariaat-Generaal van de Benelux een bijeenkomst over mogelijke samenwerking bij de totstandkoming en uitvoering van EU-richtlijnen. Gesproken werd o.m. over de mogelijkheid om bij wijze van proef de implementatie van een recente EU-richtlijn - zoals bijvoorbeeld de ADR-richtlijn over consumentenbescherming - gezamenlijk en met bijvoorbeeld Noordrijn-Westfalen ter hand te nemen.

-----|||-----